

Kur'ân'da bazı kavramlar

Mehmet Bey: “1-Kur'ân'da geçen ‘ebnâeküm’ kelimesinin tam karşılığı oğullar mı, çocuklar mı? Yani bu kelime cinsiyet ifade ediyor mu? Yoksa ‘zürriyet’ anlamında mıdır?

2-Yine Bakara Sûresi 25. âyette geçen ‘ezvacün’ kelimesinin anlamı eş mi, kadın mı? Eğer kadınsa, kadınların Cennette eş seçme hakkı var mıdır diye bir soru akla geliyor.”

1-Tarih boyunca insanlar bir servet gibi, bir zenginlik gibi, bir güç kaynağı gibi oğullarıyla övünmüşler, oğulu bir itibar ve şeref meselesi yapmışlardır. Oğlu çok olanlar güçlü ve şerefli bilinmiş, oğulsuz olanlar da yerilmiş, kınanmış, ezilmiş, nesli kesik mânâsına gelen lâkaplarla anılmışlardır. Meselâ, Peygamber Efendimiz'in (asm) üç oğlu olmuş, üçü de küçük yaşta vefat etmişti. Başka da oğlu olmadı. Oysa muhterem kızları vardı ve pak nesli kızı Fâtîmatü'z-Zehrâ anamızla devam ediyordu. Fakat kavmi oğulu itibar kaynağı saydığı için, oğlu olmadığı mânâsında Sevgili Peygamberimiz'e (asm) “ebter” (nesli kesik) diye lâkap taktılar ve rencide ettiler. Kur'ân ona “ebter” diyenlere şöyle cevap veriyor: “Ebter olan sana düşmanlık edenin ta kendisidir.”¹

İnsanoğlunun oğullarla övünmesi şüphesiz kabaca bir zevktir ve Kur'ân bunu tasvip etmez. Bahsettiğiniz âyetlerin bir kısmında insanoğlunun bu kabalığı nazara verilir ve kınanır. Meselâ: “Mal ve oğullar dünya hayatının süsüdür. Baki kalan sâlih işler ise, Rabb'inin katında sevapça daha hayırlıdır, ümit bağlamaya da daha lâyıktır”² âyetinde Kur'ân, mal ve oğula güvenenleri kınar, bunun yerine insanlığı sâlih ameller ve hayırlı işler yapmaya davet eder.

Keza, “De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, durgunlaşmasından korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden meskenler size Allah'tan, Resûlünden ve Onun yolunda cihaddan daha sevgili ise, o zaman Allah'ın azabı gelinceye kadar bekleyin. Allah, kendisine itaatten çıkmış fâsıklar topluluğuna yol göstermez”³ âyeti de dünyanın her türlü itibar verici unsurlarının geçici, fânî ve değersiz; Allah ve Resûlallah sevgisinin ise, bâkî, Allah

katında değerli ve ulvî olduğunu bildirir.

Ebnâeküm, oğullarınız demektir. Bu kelime zürriyeti devam ettiren bir unsur olarak erkek evlâdı ifade ediyor. Nitekim şu âyette bu mânâda kullanıldığı gayet açıktır: “Sizi Fir’avun kavminin zulmünden kurtardığımızı da hatırlayın ki, onlar sizi azabın en kötüsüne uğrattıyorlar, kızlarınızı sağ bırakıp, oğullarınızı kesiyorlardı.”⁴ Bu âyette kızlarınız “nisâeküm” kelimesiyle, oğullarınız da “ebnâeküm” kelimesiyle ifade edilmiştir. Kur’ân, böylece kendi kendisini tefsir etmiş, “ebnâeküm” kelimesini açıklamıştır.

2- “İman eden ve salih amel işleyenleri müjdele: Altlarından ırmaklar akan Cennetler onlarındır. O Cennetlerden rızık olarak bir meyve yediklerinde. ‘Bu daha önce yediğimiz rızıktandır’ derler. Rızıkları dünyadakine benzer şekilde kendilerine sunulur. Orada onlar için ter temiz eşler vardır. Onlar orada ebedî kalacaklardır.”⁵ Bu âyette geçen “ezvâc” kelimesinden maksat kadın veya erkek eştir. Burada geçen “lehüm” zamiri erkek cinsine ait bir zamirdir, fakat burada, âyetin başında Cennetle müjdelenen mü’minler ve salihler topluluğunu kadın erkek ayırt etmeden topluca ve hep beraber ifade etmektedir. Nitekim Arapça’da “hüm” (onlar) zamiri erkekleri ifade ettiği gibi, erkek ve kadınlardan müteşekkil bir topluluğu da ifade eder. “Hünne” zamiri ise yalnız kadınlar içindir. Bu âyette “hüm” zamiri ortak kullanılmıştır. Yani Cennette mü’min ve sâlihlerden erkek olanlara kadın eşler verileceği gibi, kadın olanlara da erkek eşler verileceğini bu âyet müjdelemektedir. Cennet nimetlerinde kadın erkek ayırımı yoktur. Her mü’min, ameli ve Allah’ın lütfu derecesinde Cennet nimetlerinden istifade eder.

Dipnotlar:

1-Kevser Sûresi: 3

2-Kehf Sûresi: 46

3-Tevbe Sûresi: 24

4-Bakara Sûresi: 49

5-Bakara Sûresi: 25